

27. 8. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Eutanazie pohledem Ústavního soudu

Nastupující trend, který je možné sledovat napříč kontinenty, včetně mnoha evropských západních zemí, dorazil i k našemu Ústavnímu soudu. Nálezem z července tohoto roku tak Ústavní soud dostal možnost blíže se vyjádřit k přijatelnosti práva na smrt v rámci našeho právního řádu, lépe řečeno, Ústavní soud posoudil právo stěžovatele na přivolení zásahu do své integrity tím, že by mu měla být umožněna eutanazie. Ačkoliv ústavní stížnost byla zamítnuta a stěžovatel se tak možnosti eutanazie nedočká, nález může mít do budoucna pomyslně velký význam.

V nálezu sp. zn. III. ÚS 1254/24 z 2. července 2025 (dále jen „Nález“) lze spatřovat určitou kontinuitu rozhodování ústavních soudů napříč Evropou a současně také Evropského soudu pro lidská práva. Ačkoliv tyto soudní autority důsledně odmítají dovodit z práva na život také právo na smrt, poměrně explicitně konstatují, že eutanazie či asistovaná sebevražda nebude považována za nepřijatelnou v případě, že by se zákonodárce rozhodl tuto možnost zakotvit.

V případě pana P. B. (dále jen „stěžovatel“) šlo o žalobu podanou u Okresního soudu v Pardubicích proti České republice zastoupené Ministerstvem zdravotnictví, v níž požadoval povolení eutanazie. Stěžovatel, který trpí zdravotními problémy, uvedl, že nechce dál žít, a označil současný režim za fašistický a nesnesitelný. Svůj nárok opřel o článek 6 a 10 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“). Okresní a následně odvolací soud jeho žalobu zamítly s výrokem, kterým stěžovateli zamítly „*umožnění eutanazie*“. Rozsudek byl poté Nejvyšším soudem zrušen pro neurčitost pojmu eutanazie ve výroku. Při opakovaných projednáních stěžovatel znovu trval na svých nárocích, avšak Nejvyšší soud dovolání zamítl s odůvodněním, že český právní řád neumožňuje dovodit právo na smrt, a současně konstatoval, že život a zdraví představují natolik zásadní hodnoty, že společenský zájem na jejich ochraně převažuje nad právem jednotlivce svobodně se rozhodovat.[\[1\]](#)

Stěžovatel tak využil svou poslední vnitrostátní možnost soudní ochrany a podal ústavní stížnost, v níž namítl, že obecné soudy svými rozhodnutími porušily článek 1 a článek 10 odst. 1 LZPS. Ústavní soud se v Nálezu podrobně odkázal na rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), který má v otázce eutanazie či asistované smrti poměrně rozsáhlou judikaturu, jež se týká zejména článku 2 (právo na život) a článku 8 (právo na soukromí) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Závěry ESLP jsou v otázce práva na život shodné s rozhodováním obecných soudů v případě stěžovatele – tedy že z práva na život nelze pro jedince dovozovat také právo na smrt. Současně však ESLP konstatoval a tohoto stanoviska se nadále konzistentně drží, že případné právo na eutanazii, resp. její odpírání, spadá pod článek 8 Úmluvy, tedy právo na soukromí.[\[2\]](#)

Obdobně postupoval ve svém Nálezu i Ústavní soud, který se nejprve zabýval stížností stěžovatele ve světle práva na život, tedy zejména ve světle článku 6 LZPS. Ačkoliv taktéž odmítl existenci práva na smrt, současně konstatoval, že z práva na život nelze dovodit absolutní zákaz eutanazie.[\[3\]](#) Právo na život podle uvedeného článku není právem absolutním a zákonodárce má v souladu s odstavcem 4 téhož článku možnost toto právo omezit – například právě teoretickou budoucí legalizací eutanazie či asistované sebevraždy. V tomto duchu se argumentace Ústavního soudu v Nálezu prolíná od počátku až do konce. Soud poměrně explicitně dává najevo, že otázku přípustnosti eutanazie musí vyřešit zákonodárce, který by se především musel vypořádat se stěžejním problémem spočívajícím v nastavení právního a institucionálního rámce, jenž by zamezil možnému zneužívání takové možnosti.

Současně však soud naznačuje, že pokud by zákonodárce přijal takovou právní úpravu, nešlo by o porušení základních práv a svobod zakotvených v LZPS, zejména pak práva na život podle článku 6.

V otázce práva na soukromí v mantinelech článku 7 LZPS se Ústavní soud pustil do polemiky, zda do práva na svobodné rozhodování jednotlivce spadá i právo rozhodnout o tom, kdy a jak zemře. Ústavní soud konstatoval, že právo na soukromí je jednou z nejdůležitějších hodnot demokratického státu a v této optice není možné právo na ochranu života posuzovat jednostranně jako určitou absolutní hodnotu. Současně je však nutné přihlížet i ke všem dalším základním právům, jako je právě právo na soukromí, zejména ve světle lidské důstojnosti.[\[4\]](#)

Závěr celé situace byl prozrazen již v úvodu. Ústavní soud stěžovateli stížnost zamítl, a to zejména s odkazem, že náš právní řád tuto možnost nepřipouští. Ústavní soud se rovněž odmítl stavět do role instituce, která by určovala směr případné změny, a rozhodl se napodobit přístup ESLP, tedy zachovat vysokou míru zdrženlivosti. Zejména v závěru Nálezu však Ústavní soud silně apeluje na to, že osobní autonomie člověka je natolik významnou hodnotou, že by ji zákonodárce neměl opomíjet. Současně však upozorňuje, že legalizace některé z možností asistované smrti nesmí sloužit jako omluva pro opomíjení povinnosti státu zajistit kvalitní a dostatečnou paliativní péči.[\[5\]](#)

Česká republika v otázce eutanazie tak nepůjde cestou Nizozemska, které patří v kontinentální Evropě mezi největší průkopníky práva na smrt, a nedobere se této možnosti skrze rozhodovací praxi soudů, kterým se nakonec přizpůsobí sám zákonodárce. Ani cestou, kterou se vydali některé státy Jižní Ameriky. Například v Ekvádoru posun k legalizaci eutanazie závazně vytyčil tamější ústavní soud, který ve svém rozhodnutí vyzval zákonodárce k přípravě legislativních změn, jelikož dovedl, že neumožnění eutanazie z rukou lékaře je nezákonným zásahem do práva na důstojný život. Obdobná situace nastala například v Kolumbii a podobný precedent vznikl v Peru.[\[6\]](#)

Ačkoliv čtenář může nabyt dojmu, že Nález nepřinesl nic nového ani převratného a nadále platí pravidlo, že v České republice je jakákoli forma eutanazie či asistované smrti protiprávní, nelze přehlédnout, že rozhodnutí přineslo posun ve způsobu, jakým se k této problematice přistupuje. Z celkového vyznění Nálezu totiž vyplývá, že pokud se zákonodárce skutečně odhodlá ke změnám v této oblasti, tak s velkou pravděpodobností nenarazí na odpor právě ze strany Ústavního soudu. Právě negativní postoj Ústavního soudu k legislativnímu zakotvení eutanazie byl a stále je jedním z argumentů jejich odpůrců. Nález nám tedy ukazuje, že i v České republice by v budoucnu mohlo dojít k zakotvení takovýchto legislativních změn.

Otázka, zda je důležitější hodnotou ochrana života či svoboda jedince, je otázkou velmi podstatnou a kontroverzní a i po dlouhých desetiletích úvah se názory na tuto problematiku různí. Tím spíše se v dnešní době ve světle vývoje medicínských technologií a možností prodlužování lidského života tato otázka stává stále více naléhavou. S pravděpodobností hraničící s jistotou tak lze konstatovat, že v budoucnu budou o právu na smrt probíhat další soudní spory či politické a společenské rozpory.[\[7\]](#)

Mgr. Daniel Hovorka

PADĚRA & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

[PADĚRA & PARTNEŘI s.r.o. advokátní kancelář](#)

Svaté Anežky České 32
530 02 Pardubice

Tel.: + 420 773 240 555

E-mail: info@akprp.cz

[1] rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2024, sp. zn. 24 Cdo 3727/2023.

[2] MALÍŘ, Jan a DOLEŽAL, Tomáš. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a zdravotnictví: současný stav a perspektivy. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016.

[3] nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2025, sp. zn. III. ÚS 1254/24 bod 45.

[4] nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2025, sp. zn. III. ÚS 1254/24 bod 66.

[5] nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2025, sp. zn. III. ÚS 1254/24 bod 84.

[6] Espericueta, L. (2024). Analysis of the legal situation regarding euthanasia in Ecuador, Colombia, and Peru: Towards a Latin American model of medical assistance in dying? Developing World Bioethics, 1-7. >>> [zde](#).

[7] HOVORKA, Daniel. Poslední práva: Eutanazie, posvátnost života a role práva. Diplomová práce, vedoucí Agha, Petr. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra politikologie a sociologie, 2024.

Další články:

- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén](#)

vražedných akvizic

- Žaloba na fair exit vůči společníkům s. r. o. jednajícím ve shodě
- Reklamáce vad stavby
- Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026
- Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty